

FLUGORNAS HERRE

TEXT: LARS NYLANDER FOTO: THIN BOMAN / PER TRANÉ

”JAG VIKER ÖVER VÄXELSPAKEN TILL MANUELLT LÄGE OCH VÄXLAR MED TIPTRONIC-KNAPPARNA PÅ RATTEN. GUPP OCH GROPAR SVÄLJS AV DEN AVANCERADE FJÄDRINGEN. ÄNDÅ ÄR DEN DIREKT OCH SPORTIG. DEN HÄR BILEN ÄR MAKALÖS!”

FRAMME VID BALFORSSENS STRAND i Dalälven slår jag upp bildörren. Det doftar sensommar. Inte ruttet av röttmånan. Mer som...skolstart. Som de lite vemdiga men spännande dagarna då ett nytt läsår började.

På strömnacken där lugnvattnet övergår i fors vakar en fisk. Precis där man tänker sig att en harr eller öring vill stå. Av vaket att döma är det en öring, och ingen liten heller. Ändå drar jag mig för att kliva ur bilen. Ett vak som vanligtvis får mig att löpa ut i vattnet med vadarbyxor på trekvarten, frustande av fiskehets, påverkar mig knappt den här gången. Varför? Frågar jag mig. Fiskesugget har ju varit stort hela veckan, och dagarna innan avresan för fisket i Tyttbo i södra Dalarna har gått långsammare än en koreansk SUV. Men nu, när jag äntligen ska få montera ihop flugspöet och kasta flugan mot vakande öring – då vill jag inte lika innerligt längre. Nu känner jag i stället starkare för att gasa vidare längs älven. Längs grusvägen, som de sista kilometrarna fram till fiskeplatsen har varit inspirerande krokig. Jag har blivit förälskad i Cayennen!

BILEN JAG FÅTT ÄRAN ATT PROVA är en Porsche. En Cayenne, som sagt. Turbo. S! Suffixen deklarerar att det är den värsta modellen. Den bästa och mest extrema i serien. Prislappen är på dryga 1,2 miljoner och det finns bara 14 exemplar i landet. Därför är det kanske inte så konstigt att körsugget dominerar fiskehetsen. Jag kan inte hålla mig från att ta en tur bortåt grusvägen. Jag förtränger att jag kör en lånad bil för dryga miljonen, kopplar ur PSM-systemet¹ och känner hur bilen vrider loss på alla fyra hjulen när jag gasar i kurvorna. Kittlande. Jag viker över växelspaken till manuellt läge och växlar med Tiptronic-knapparna på ratten. Gupp och gropar sväljs av den avancerade fjädringen. Ändå är den direkt och sportig. Den här bilen är makalös!

Porsche Cayenne och öringen är egentligen ganska lika tänker jag och trär linan genom spöringarna. Båda behärskar de mest spridda miljöer. De är lugna men kraftfulla och explosiva när det krävs. Och en stor öring är alltid mer intressant än en liten...

PÅ VATTNET och längs strandens buskar och gräs flyger nattsländor. Enstaka dagsländor kläcks ute i strömmen. Efter ett eller två år som larv på botten har dagsländorna en enda dag på sig innan deras liv är över. Lite som min knappa tid med den lånade Porschen tänker jag, men inser direkt att jag är lite överdramatisk. Under sina få timmar ovanför vattnet ska dagsländorna hitta en trevlig sländpartner och dessutom lyckas få till det med sin utvalda. Hannarna ger allt vid akten. Faktiskt tar de ut sig så till den milda grad att de dör omedelbart efteråt. Honorna lägger de befruktade äggen i vattnet igen innan även de, utmattade av äventyren under sin enda dag ovanför ytan, lägger sig på vattenytan med utbredda vingar och låter sig föras vidare från jordelivet. Kanske av en öring som passar på att ta den lättfångade, döende munsbiten.

Insektsstudierna får ner min puls efter körningen. Flugfiske kräver att man är någorlunda avslappnad, annars fungerar det helt enkelt inte. Det blir dåliga kast, trassel, knutar på tafsen – och irritation. Men tar man det lugnt så leder fisket till ännu en dimension av avkoppling. Det blir i de bästa stunderna som meditation. Begreppen om vad som är värt något ändras, vardagsproblem känns inte längre jobbiga och det enda som känns viktigt är att trivas. Och att lura den vakande fisken.

Jag vadar ut i kastposition för den fisk som tidigare tog insekter från ytan. Väljer en torrfluga gjord av mjuk foam som imiterar en geting. Fisken vakar igen på samma plats

PSM - Porsche Stability Management.

Ett program som hjälper föraren att hantera bilen i situationer då bilen tenderar att komma i sladd (stabiliseringsprogram). Med hjälp av olika indata (fordonshastighet, tvär- och längsacceleration, eventuella hastighetsskillnader mellan hjulen, styrutslag, mm) så kan varje hjul bromsas individuellt för att motverka en sladd. Även motorns effekt kan momentant reduceras av systemet.

och jag får bråttom att svischa ut linan. För bråttom – trassel. Fanken! Nytt vak och nytt kast. Den här gången flyter flugan perfekt över fiskens ståndplats. Och... ingenting. Jag låter flugan glida över ett par gånger till i perfekta drifter utan att den visas det minsta intresse. Men så, på kanske tionde kastet, så hugger det. En best till harr – i tjugocentimetersklassen – fullkomligt vråker sig över getingflugan. Den större fisken skräms av tumultet när jag halar in den lilla harren och slutar vaka.

KÄNSLORNA FÖR PORSCHEN kände jag först blomma upp på riksväg 70 utanför Avesta. Jag var på väg

förbi en långtradare och gled upp bakom den. Kontrollerade att sportknappen för fjädringen var intryckt. Fritt bakåt och i mötande körfält. Gasen i botten! Turbotrycksmätaren vippas till. Växellådan skiftar från sexan till trean. Sen bär det av. Den innan så tyst mullrande V 8:an ryter. Ljudet är argt. Faktum är att jag känner en pinnning av oerhörd respekt – nästan lite rädsla – inför de 521 hästkrafterna som frigörs vid min vrists sträckning. Trots de enorma däckens kontaktyta med vägen, vart och ett brett som en Fiat, och dessutom fyrhjulsdriften, så gnäller det till i asfalten när 2,5 ton Porsche skjuter fart. Fastän det redan går över 90 kilometer

En imponerad artikelförfattare korsar Dalälven i närheten av Näs bruk.

A dark-colored Porsche is shown from a side-rear perspective, driving on a winding asphalt road. The car is in motion, as indicated by the blurred background. The scene is set during sunset or sunrise, with a warm, orange and yellow sky. The road curves to the left, and the surrounding landscape consists of green fields and trees. The car's side mirror and part of the rear window are visible in the foreground.

”Om jag går igenom ljudvallen vid omkörningen ska låtas vara osagt, men jag lämnar hur som helst en långtradare med en, förmodligen, imponerad chaffis efter mig. Och jag - jag är förtjust.”

i timmen! Att det skulle vara starkt pulver i en bil kallad Cayenne förstod jag, inte minst på grund av suffixen Turbo S. Ändå hamnar jag närmast i chock. Bilen liksom stegrar sig och jag sugts tillbaka i sätet som vid starten med ett jetplan – fast värre. Även ljudet från den 4,5 liter stora Porsche-kaminen på högvarv associerar till en jetmotor.

Om jag går igenom ljudvallen vid omkörningen ska låtas vara osagt, men jag lämnar hur som helst en långtradare med en, förmodligen, imponerad chaffis efter mig. Och jag - jag är förtjust.

JAG GÅR NEDSTRÖMS mot de hårdare strömmande partierna. Sätter mig på en sten i skogskanten och tar fram vinäggrettpotatissalladen, rostbiff och bröd. Medan jag äter spanar jag ut över strömmen efter vak. Men fiskarna verkar inte äta på ytan, bortsett från några mindre harrar som sprätter i strandkanten. Här krävs något som provocerar och syns. Efter en kortare vila med ryggen mot en sten knyter jag på en silvermuddler-variant med gult hjorthår i linänden. En muddler är en slags streamer, som är en större fluga. Kanske imiterar den en mycket liten fisk, hur som helst brukar muddlers vara receptet för svårtrugad öring.

Jag fiskar med korta kast för att kunna kontrollera linan och muddlerns drift i den hårda strömmen. Den

ska komma fort mot öringen så fisken inte hinner fundera, utan klipper till på ren reflex. Ett kast, ett steg nedströms. Ett kast till, ett steg till. Och när jag kommit en bit nedåt drar det till i linan. Hugget är kraftigt och jag blir överrumplad – som vanligt. Men mothuggsreflexen kommer som den ska och fisken verkar sitta. Linan väser ut genom spöringarna när den ger sig av nedströms i en panikrusning. När fisken går upp i ett hopp 30 meter nedströms ser jag att det är en fin öring. Den är stark och fajten i den hårda strömmen blir långdragen innan jag går segrande ur kampen. Fisken väger runt nio hekto.

MIN EFTER OMKÖRNINGEN spirande förälskelse till bilen förstärktes därefter under de fyra milen österut till Tyttbo. Vägarna är minst sagt krokiga och jag förvånas över hur en så stor bil med så pass goda terrängegenskaper, kan gå så bra genom de skarpa S-kurvor som ideligen avlöser varandra. Jag hade helt klart förväntat mig en mer ”truckig” känsla. Dessa farhågor ersätts istället av ett helt nytt intryck. Med fjädringsinställningen i sitt lägsta läge är bilen lugn och harmonisk, känns riktigt sportig och understyrningen på den grova asfalten är inte mer än märkbar.

Södra Dalarna kan tänkas vara ett av de områden i landet där byarna ligger tätast, och längs vägen dyker

Tyttbo forsfske ligger 40 km nedströms Avesta vid Dalälven. Området ingår i Österfärnebofjärdens nationalpark. Tyttbo forsfske sträcker sig tre kilometer längs Dalälven. Harr, gädda, gös och abborre finns i ett naturligt bestånd medan öring planterats ut. Naturen kring Tyttbo är väldigt vacker. Fiskesträckan består av tre forsar och två sel och har en fallhöjd på 4,5 meter. Härsingen är grund, stenig, bred och här bedrivs det mest flugfiske. Balforsen är smal, djup och snabb, lämplig sig för allt sportfiske. Tyttboforsen är bred med lugna och djupa avsnitt. Här fiskas harr och öring samt gädda, abborre och gös.

Källa: www.cinclusc.com

PORSCHE CAYENNE TURBO S

Växellåda: 6-växlad Tiptronic S

Vikt: 2 430 kg

Längd: 4 786 mm

Bredd: 1 928 mm

Hjulbas: 2 855 mm

Cylindervolym: 4 511 cm³

Effekt: 521 hk @ 5 500 r/m

Vrid: 720 Nm @ 2 750 - 3 750 r/m

0-100: 5,2 sekunder

Toppfart: 270 km/h

ortsskyltarna upp tätare än jag skiftar växel på rattens knappar. När vi åker igenom byn Mesta tänker jag ”det här är den mesta bil jag kört”. En skylt deklarerar att vi är i Djup och jag associerar till bilens vridmoment. I Born utser jag Porsche Cayenne till den borna² fiskebilen. När vi sedan kör igenom Backa inser jag att jag inte tänker backa en millimeter på det jag tidigare tänkt.

DET HAR BÖRJAT SKYMMA. Och sensommar-skymmning innebär ofta nattsländekläckning och dukat bord för fisken. Jag ser hur allt fler nattsländepuppor kläcks till färdiga sländor, som i väntan på att deras vingar ska torka förs med strömmen på vattenytan, innan de flyger in över land. Jag väljer en nattsländeimitation som är lite större än de verkliga insekterna för att den ska skilja sig från mängden. Jag kastar snett uppströms och låter flugan följa med den jämna, relativt långsamtflytande strömmen mot mig. Jag mendar, alltså flyttar linan, så gott det går för att nattsländefalsariet ska få en drift som fisken uppfattar som naturlig. Efter några kast stiger en öring, men vänder med ett plask bredvid flugan. Något är fel. Den genomskådade mitt försök till bluff, kanske för att min fluga var för stor. Jag bestämmer mig för att testa ett kast till innan jag byter till en mindre. Men nu kommer öringen som skjuten ur en kanon. Den tar flugan utan pardon. Jag höjer spöet i ett mothugg – fast fisk! Öringen gör det konstiga valet att försöka rymma uppströms. Därigenom får den kämpa mot både mig och vattnet. Ändå håller den ut i gott och väl fem minuter innan en utmattad och guldbrun fisk i sjuhektosklassen,

med stora svarta och röda prickar, lägger sig på sidan i vattnet framför mig. Jag håvar och sätter mig på en sten. Beundrar fångsten, strömmen och skymmningen.

JAG KÄNNER MIG NÖJD med fisket och mina två fångade fiskar – en fin grund till nästa middagsbjudning. Men hur ska jag tillaga dem? Jag plockar fram några gamla säkra anrättningar ur minnet. ”Steka filéerna i smör? Laga i ugn på form?”. Alternativet jag till slut fastnar för är att laga dem på grillglöd inlindade i foliepaket med smör, dill, lite vitt vin, schalottenlök och vitlök. Och kanske några stänk cayennepeppar...

²Fotnot: boren boret borna adj. född el. skapt till något.